

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**Психологічні та педагогічні
проблеми професійної освіти
та патріотичного виховання
персоналу системи МВС України**

Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 5 квітня 2019 р.)

Харків 2019

УДК [159.9:378:351.74](477)
П86

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 31.01.2019 № 13*

Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти
П86 та патріотичного виховання персоналу системи МВС України :
тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 квіт. 2019 р.) /
МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків,
2019. — 312 с.

У збірнику близько 100 авторів з різних регіонів України розглянули актуальні питання професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України, особливу увагу приділили проблемам соціально-психологічного забезпечення правоохоронної діяльності в сучасних умовах.

Дано низку пропозицій щодо вдосконалення психологічної роботи в правоохоронних органах.

УДК [159.9:378:351.74](477)

*Матеріали викладено в авторській редакції з незначними
коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих
фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безоплатно розміщується
у відкритому доступі на сайті Харківського національного
університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі
«Видавнича діяльність. Матеріали науково-практичних конференцій,
семінарів тощо», а також у репозитарії ХНУВС
(<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).*

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2019

ЗМІСТ

Сокурєнко В. В.

Психолого-педагогічні аспекти підготовки
майбутніх офіцерів поліції у Харківському
національному університеті внутрішніх справ 13

СЕКЦІЯ 1

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР

Требін М. П.

Національно-патріотичне виховання персоналу
правоохоронних структур в умовах євроінтеграції 16

Федорєнко О. І.

Напрями, методи та форми національно-патріотичного
виховання курсантів і студентів у закладі вищої освіти
МВС України..... 19

Мошенський О. С.

Про співвідношення патріотизму та націоналізму 22

Топольницька Г. Ю.

Психолого-педагогічні засади формування патріотичної
самосвідомості у курсантів-прикордонників 23

СЕКЦІЯ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ РІЗНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Балабанова Л. М.

Роль особистісної компетентності у професійній
підготовці рятувальників 26

Ганаба С. О.

Аксіологічний потенціал історичної освіти
у процесах українського державотворення 29

Кісіль З. Р.

Особливості підготовки поліцейських кадрів:
міжнародний досвід..... 32

Кучерявий А. О.

Проблемні запитання як засіб вивчення теми
«Основні положення теорії виховання» у процесі
педагогічної підготовки майбутніх офіцерів..... 37

Савіщенко В. М.

Педагогічне розмаїття форм навчання: правовий аспект..... 40

Саппа М. М.

Погляди колишнього директора департаменту поліції
Росії О. О. Лопухіна на майбутнє поліції та її воєнізацію 46

Супрун Д. М.

Актуальні підходи в контексті проблеми розвитку
інноваційного (перетворювального) потенціалу
особистості психолога 50

Бобро Н. В.

Соціальний капітал як інструмент професійної
підготовки майбутніх офіцерів поліції 53

Вайда Т. С.

Удосконалення гуманістичної підготовки працівників
національної поліції України як умова забезпечення
дотримання прав людини у правоохоронній діяльності 56

Василенко В. А., Кисіленко А. В.

Формування професійної дискусивно-полемічної комунікації.... 61

Великий В. М.

Корпоративні очікування слухачів курсів первинної
професійної підготовки поліцейських 64

Дияк В. В.

Законодавче забезпечення професійної підготовки
курсантів і слухачів Національної академії Державної
прикордонної служби України 67

Доценко В. В.

Використання коучінгових технологій
у підготовці працівників поліції..... 69

Заболотна Ю. В., Найда В. О.

Особливості участі курсантів (слухачів) ЗВО
системи МВС України в суспільному житті 72

Клименко І. В.	
Формування антикорупційної культури працівника поліції в процесі професійної підготовки	74
Макогончук Н. В.	
Основні методи формування громадянської компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу...	77
Мілорадова Н. Е.	
Програма професійно-психологічного забезпечення професіогенезу слідчих органів досудового розслідування Національної поліції України	80
Монастирський В. М.	
Психолого-педагогічні аспекти формування готовності курсантів військових навчальних підрозділів ЗВО до професійної діяльності	82
Пономаренко Я. С.	
Психолого-педагогічні передумови формування готовності поліцейських до інноваційної діяльності.....	87
Совва С. М.	
До проблеми формування професійної спрямованості в майбутніх офіцерів-прикордонників	90
Теслик Н. М.	
Досвід апробації бінарної технології викладання психологічних наук студентам-правознавцям	91
Тушко К. Ю.	
Професійна взаємодія майбутніх офіцерів-прикордонників як педагогічна проблема	94
Филипська В. І.	
Навчально-пізнавальна діяльність студентів методом групової дискусії на заняттях з англійської мови	95
Червоний П. Д.	
Музей Харківського національного університету внутрішніх справ – осередок освіти й виховання	98
Дубова Г. В.	
Гендерний підхід у процесі професійної підготовки майбутніх поліцейських	102

Кудрявцева Г. І.

Закордонний досвід підготовки працівників поліції
до професійної діяльності 104

Шевченко Т. В.

Щодо окремих питань діяльності патрульної поліції
в умовах ускладнення оперативної обстановки 107

Малькова М. О.

Гендерні особливості сімейних цінностей майбутніх
правоохоронців 109

Сашуріна О. Ю.

Досвід психотренінгових методів підготовки курсантів
ЗВО МВС України (на прикладі вправи «розплутай мотузку») ... 113

СЕКЦІЯ 3

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Бандурка О. М.

Поліція діалогу: правове забезпечення її створення
та діяльності 116

Барко В. І., Остапович В. П., Барко В. В.

Емоційний інтелект і ефективність діяльності
поліцейських менеджерів 121

Євдокімова О. О.

Психологічний аспект поліцейської реформи 125

Землянська О. В.

Особливості мотивації злочинної поведінки особистості 129

Віденсєв І. О.

Адаптація як чинник професійного розвитку
працівників правоохоронних органів 132

Грищенко М. В.

Чинники корупційної поведінки працівників
Державної кримінально-виконавчої служби України 135

Ларіонов С. О., Мацегора Я. В. Перспективи сертифікації практичних психологів сектору безпеки і оборони	138
Джагупов Г. В. Забезпечення публічної безпеки: соціально-психологічні чинники	143
Московченко В. В. Складові життєстійкості	145
Платковська О. В. Конфліктна поведінка працівників поліції: гендерний аспект	148
Харченко С. В. Основні напрямки збереження та розвитку здібностей соціального інтелекту у працівників правоохоронних органів ..	152
Швець Д. В. Надійність працівника поліції як детермінанта його професійності	155
Шевцов С. О. Компоненти професійного спілкування працівників експертної служби МВС України	158
Шиліна А. А. Схильність до девіантної поведінки як чинник, що впливає на професійну ідентичність юнаків	161
Шумовецька С. П. Професійна культура офіцера-прикордонника як передумова його ефективної професійної діяльності	164
Бабенко О. О. Особливості розуміння суті психологічного впливу на особу слідчими слідчих підрозділів МВС України	166
Волуйко О. М. Психологічна готовність працівників поліції до інновацій у професійній діяльності	168
Герасименко О. А. Особливості гендерної ідентичності засуджених до ув'язнення жінок та її модель	171

Євтушок В. А., Кримська Є. В.	
Причини застосування гендерного підходу до інститутів сектору безпеки	174
Єпішко І. С.	
Захист честі поліцейського в зарубіжних системах.....	176
Колос А. Ю.	
Умови підвищення ефективності управлінської діяльності військового керівника	178
Кріпак Д. О.	
Психологічні особливості проведення обшуку.....	181
П'янківська Л. В.	
Копінг-стратегії поведінки поліцейського	184
Чабань А. В.	
Основні проблеми професійного становлення жінки – офіцера ДСНС	187
Шевченко В. В.	
Професійно-психологічна компетентність військовослужбовців Національної гвардії України та її психологічні особливості	189
Шевченко Г. А.	
Особливості професійної соціалізації патрульного поліцейського з урахуванням регіональних умов діяльності.....	191
Варяниця А. А.	
Причини виникнення алкогольної залежності	194

СЕКЦІЯ 4
НЕГАТИВНІ ПСИХОЕМОЦІЙНІ СТАНИ
ТА ЇХ КОРЕКЦІЯ У ПЕРСОНАЛУ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Александров Ю. В.	
Особливості опановуючої поведінки солдатів строкової служби на різних етапах несення служби	197

Заборовський В. В.

Щодо питань морально-психологічного забезпечення
підрозділів і частин збройних сил при веденні
бойових дій 200

Ковальчук О. П.

Заходи і втручання для допомоги
при бойовій психічній травмі 202

Кожушко А. Р., Макаренко П. В.

Психосоціальні фактори стресу працівників
МВС України..... 205

Колесніченко О. С.

Модель бойової психологічної травматизації
військовослужбовців Національної гвардії України 208

Мацегора Я. В.

Особливості копінг-стратегій у військовослужбовців
Національної гвардії України 213

Юр'єва Н. В.

Визначення адаптаційних особливостей
у військовослужбовців-жінок підрозділів
Національної гвардії України 219

Байда М. С.

Адиктивна поведінка військовослужбовців
в умовах військової служби та її розповсюдженість 221

Бальва А. Ф., Глибова К. В.

Педагогічні особливості підвищення емоційної
стійкості працівників поліції у професійній діяльності 223

Боровик М. О.

Характеристика засобів відновлення фізичної
витривалості майбутніх офіцерів Національної
поліції України..... 226

Білевич Н. О.

Гендерні особливості синдрому емоційного вигорання
у професійній діяльності поліцейських 229

Єсін Р. В., Зайчук О. Д.

Особливості психологічної декомпресії
для відновлення боєздатності військовослужбовців танкових
підрозділів 233

Кравцов Д. Р.

Аналіз теоретичних досліджень поняття
«стресостійкість» 236

Кудар К. В.

Психодіагностичне обстеження правоохоронців
МВС України після несення службових обов'язків
у нетипових умовах 238

СЕКЦІЯ 5

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ
ОСОБИСТОСТІ ПРАВООХОРОНЦЯ**

Большакова А. М., Радько О. В.

Професійний відбір як забезпечення психологічного
благополуччя особистості фахівців служби інкасації 242

Гарькавець С. О.

До проблеми формування соціально-нормативних установок
особистості правоохоронця..... 244

Краснов В. В.

Формування особистості правоохоронця в умовах
протидії руйнівному інформаційному впливу 247

Борисюк О. М.

Емпіричне дослідження особистісних властивостей
майбутніх офіцерів Національної поліції України 249

Греса Н. В.

Специфіка адаптивних можливостей особистості
в контексті психологічної ресурсності поліцейських
на різних етапах професійного становлення 252

Котелюх М. О., Комзюк М. А., Смола Р. М.

Проблемні питання розвитку моральної складової
професіоналізму поліцейського..... 256

Макарова О. П. Теоретичні погляди вітчизняних науковців на вивчення професійної ідентичності	259
Задорожна М. В. Актуальні питання формування особистості майбутнього дільничного офіцера поліції в освітньому процесі закладу освіти МВС	263
Маравська К. І. Вивчення професійних моральних якостей курсантів закладів вищої освіти МВС України	265
Сорокіна Г. М., Краснова Н. В. Розвиток комунікативних здібностей майбутніх правоохоронців у процесі вивчення іноземної мови	270
Софієва Х. Р. Деякі підходи до побудови структурної моделі професійно важливих якостей працівників служби порятунку особливого ризику МНС Азербайджану	273
Твердохлебова Н. Є. Дослідження мотивів організаційної поведінки правоохоронців на етапі фахової підготовки	276

СЕКЦІЯ 6

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Тюріна В. О., Бондзик Д. М. Газлайтинг як форма психологічного насильства в сім'ї	279
Луценко О. Л., Штриголь Д. В., Міхановська Н. Г. Психологічні наслідки домашнього насильства на адресу дітей: природа порушень і стійкості	282
Макарова О. П., Радіонова Л. О. Проблема булінгу в сучасному суспільстві	285
Процик Л. С., Сидоренко О. Ю. Психолого-педагогічна профілактика насильства в учнівському середовищі	288

Ярема Н. Ю., Пампура І. І.

Психолого-педагогічні особливості
індивідуально-профілактичної роботи працівників
підрозділів ювенальної превенції з дітьми 291

Ворона С. В.

Феномен агресивної поведінки в підлітковому віці 294

Колдашов А. О.

Правові аспекти допиту дитини 296

Ларіонова І. Т.

Професійна компетентність шкільного офіцера поліції
як юридична та психологічна проблема 299

Мамедова Е. Г.

Основні теорії виникнення домашнього насильства 301

Романенко Є. С.

Психологічні особливості проведення допиту
неповнолітньої особи, яка має процесуальний
статус потерпілої..... 304

Горелкова Ю. М.

Сучасний стан українського законодавства
щодо запобігання домашньому насильству..... 307

Шутко Д. О.

Встановлення психологічного контакту
з неповнолітніми допитуваними 309

патріотичного виховання персоналу системи МВС України : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 берез. 2018 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 236–238.

Отримано 27.02.2019

УДК 159.923.5:364.08

Володимир Володимирович КРАСНОВ,

завідувач кафедри педагогіки, психології,

медичного та фармацевтичного права

Національної медичної академії післядипломної освіти

імені П. Л. Шупика (м. Київ),

доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук, професор

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРАВООХОРОНЦЯ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ РУЙНІВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВПЛИВУ

При підготовці правозахисників важливим є формування відповідних компетенцій, які спрямовані на правильну роботу з негативним інформаційним впливом. Основне підґрунтя інформаційної війни: кліпова свідомість і фрагментація когнітивної картини світу. Формування компетенцій соціального світогляду, особистої відповідальності перед суспільством, вміння працювати із критичним аналізом інформації дасть можливість попередити руйнівний вплив інформаційної війни.

В існуючих політичних умовах і ситуації, коли в Україні здійснюється комплекс військових і спеціальних організаційно-правових заходів українських силових структур, спрямований на протидію діяльності незаконних російських та проросійських збройних формувань у війні на сході України, дуже важливим є захист як самих правоохоронців, так і населення України від негативного інформаційного впливу.

Одним з важливих чинників такого протистояння є формування у правоохоронців відповідної психологічної та когнітивної стійкості до інформаційного впливу, здібностей до виявлення такого впливу та попередження його наслідків. Найбільш дієвим інструментом є введення в систему формування особистості майбутнього правоохоронця відповідних компетенцій.

Будь-який інформаційний вплив в рамках гібридної війни направлений на протиріччя, що існують в суспільстві. Передумови створення подібних протиріч засновані на специфіці сформованої когнітивної картини світу.

Еволюція людського суспільства закономірно відбувається в умовах постійного посилення двох протилежних факторів – індивідуалізм (дезінтеграція) і соціалізація (інтеграція). Властивість індивідуалізму

проявляється в руйнуванні існуючих соціальних інститутів, в т.ч. сім'ї, виховання, етики тощо. Прагнення до соціалізації проявляється через різке зростання популярності соціальних мереж, які віртуальністю замінюють потребу у фізичній взаємодії. Індивідуалізм призводить до фрагментації когнітивної картини світу, що виражається в посиленні кліпової свідомості. Віртуалізація соціальних зв'язків призводить до переважання вербального (письмового) сприйняття реальності при спілкуванні. Це призводить до суттєвого спотворення смислів в актах комунікації (в порівнянні з невербальними інструментами). У свою чергу, вербалізація (текстуалізація) соціальних зв'язків залишає великий простір для маніпулювання намірами, з якими людина / групи здійснюють соціальну взаємодію.

Таким чином, ми припускаємо наступну послідовність причинно-наслідкових зв'язків, які призводять до підвищеної ефективності негативних інформаційних впливів: 1) еволюційне посилення диспозиції «індивідуалізм-соціалізація»; 2) віртуалізація соціальних зв'язків з переважанням письмової комунікації; 3) кліпова свідомість і фрагментація когнітивної картини світу; 4) втрата критичності у сприйнятті інформаційних меседжів; 5) великий простір для зловмисного маніпулювання спотвореними інформаційними меседжами.

Ми вважаємо, що при підготовці правозахисників важливим є формування відповідних компетенцій, які спрямовані на правильну роботу з негативним інформаційним впливом і попередження його руйнівного впливу.

Для цього необхідно активно впроваджувати в системи підготовки правоохоронців компетентності щодо соціалізації особистості (на основі соціального світогляду). Розвивати здатність працювати з альтернативною інформацією (критичне мислення). Формувати моделі поведінки, орієнтовані на побудову об'єднуючих зв'язків в будь-яких соціальних системах і рівнях. Соціальний світогляд має ґрунтуватися на: баченні особистої мети розвитку в межах мети розвитку суспільства; пріоритеті «об'єднання» як фактора забезпечення сталого розвитку суспільства.

Серед важливих компетенцій є: орієнтація у різних моделях інформаційної поведінки; вміння аналізувати соціальну напругу (в т.ч. в соцмережах) і спрацьовувати на випередження; вміння організовувати інформаційне роз'яснення цілей дії державних органів. Необхідним є формування та виховання принципів відповідальності перед суспільством (соціальна відповідальність визначається як здатність ставити благополуччя суспільства на один рівень з власним благополуччям).

Отримано 01.03.2019

Наукове видання

**Психологічні та педагогічні проблеми
професійної освіти та патріотичного
виховання персоналу системи
МВС України**

Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 5 квітня 2019 р.)

Відповідальні за випуск: *О. І. Федоренко, С. В. Харченко,
П. О. Білоус, Н. О. Волошина*

Коригування списку бібліографічних посилань:

С. С. Тарасова, П. О. Білоус

Комп'ютерне верстання: *А. О. Зозуля*

Дизайн обкладинки: *І. Є. Єсіна*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 18,2. Обл.-вид. арк. 18,38.
Тираж 50 пр. Зам. № 2019-6.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Льва Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.